

แนวทางการรายงานโรคไข้ชิคุงุนยา : Notification for Chikungunya fever

✉ somboons@health.moph.go.th

สมบุญ เสนาะเสียง Somboon Sanohsieng

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สืบเนื่องจาก มีข่าวการระบาดของโรคไข้ชิคุงุนยา ระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2551 ในประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์ จนมาถึงประเทศไทย ได้รับรายงานการระบาดของกลุ่มอาการ ไข่ออกผื่นกับปวดข้อ สงสัยโรคชิคุงุนยา ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีผู้ป่วยจำนวน 82 ราย กระจายใน 5 หมู่บ้าน การระบาดเริ่มต้นตั้งแต่ต้นเดือนกันยายน 2551 โดยจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขณะนี้ยังมีผู้ป่วยประปราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่วัยทำงาน ประชาชนในพื้นที่ระบาดมีการเดินทางติดต่อระหว่างจังหวัด นครราชสีมาและจังหวัดสงขลาอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ ยังมีข้าราชการทหารและพลเรือนมาปฏิบัติหน้าที่ และเดินทางกลับภูมิลำเนาใน จังหวัดอื่นๆ จึงมีความเสี่ยงที่การระบาดจะขยายไปพื้นที่จังหวัดอื่น

สัปดาห์ที่ 45 ระหว่างวันที่ 2 – 8 พฤศจิกายน 2551 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานโรคไข้ชิคุงุนยา รวมทั้งสิ้น 378 ราย จาก 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา 323 ราย และปัตตานี 55 ราย

ดังนั้น ขอความร่วมมือโรงพยาบาลและสถานบริการทางสาธารณสุขทุกแห่ง เมื่อพบผู้ป่วยตั้งแต่สงสัยหรือเป็นโรคไข้ชิคุงุนยา เข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลและสถานบริการทางสาธารณสุขทุกแห่ง ขอให้รายงานในแบบรายงาน 506 หรือโปรแกรม เป็นโรคในลำดับที่ 84 ของรายการโรคในแบบรายงาน 506 ที่ปฏิบัติอยู่ตามปกติ รวมทั้งรายงานผู้ป่วยที่ค้นพบในชุมชนด้วย โดยใช้ชื่อยามในการเฝ้าระวังโรคไข้ชิคุงุนยา (Chikungunya Fever, ICD-10: A92.0) ซึ่งปรับเปลี่ยน ตามข้างล่างนี้

นิยามในการเฝ้าระวังโรค (Case Definition for Surveillance)

1. เกณฑ์การเฝ้าระวัง (Criteria)

1.1 เกณฑ์ทางคลินิก (Clinical Criteria) มีไข้สูง ร่วมกับอาการอย่างน้อยสองอาการ ดังนี้

- ปวดข้อ/ข้อบวม/ข้ออักเสบ
- มีผื่น
- ปวดกล้ามเนื้อ
- ปวดศีรษะ
- ปวดกระบอกตา

1.2 เกณฑ์ทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory Criteria)

- ทั่วไป

○ Complete Blood Count (CBC)

- มีจำนวนเม็ดเลือดขาวต่ำ
- เกล็ดเลือดปกติ

- จำเพาะ

▪ ตรวจพบแอนติบอดีจำเพาะต่อเชื้อไวรัสชิคุงุนยา ในน้ำเหลืองคู่ (paired serum) ด้วยวิธี Haemagglutination Inhibition (HI) ≥ 4 เท่า หรือ ถ้าน้ำเหลืองเดี่ยวนั้น (single serum) ต้องพบแอนติบอดี $\geq 1: 2,560$ หรือ

▪ ตรวจพบแอนติบอดีชนิด IgM ต่อเชื้อไวรัสชิคุงุนยา (≥ 40 units) ด้วยวิธี ELISA หรือ

▪ ตรวจพบไวรัสจีโนมของไวรัสชิคุงุนยาได้จากเลือด ด้วยวิธี PCR หรือ

▪ แยกเชื้อพบไวรัสชิคุงุนยาได้จากเลือด (Viral Isolation)

2. ประเภทผู้ป่วย (Case Classification)

2.1 ผู้ป่วยที่สงสัย (Suspected case) หมายถึงผู้ที่มีอาการตามเกณฑ์ทางคลินิก

2.2 ผู้ป่วยที่เข้าข่าย (Probable case) หมายถึง ผู้ที่มีอาการตามเกณฑ์ทางคลินิก และมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- มีผลการตรวจเลือดทั่วไป
- มีผลการเชื่อมโยงทางระบาดวิทยากับผู้ป่วยรายอื่นๆที่มีผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการจำเพาะ

2.3 ผู้ป่วยที่ยืนยันผล (Confirmed case) หมายถึง ผู้ที่มีอาการตามเกณฑ์ทางคลินิก และ มีผลตามเกณฑ์ทางห้องปฏิบัติการจำเพาะ

3. การรายงานผู้ป่วยตามระบบเฝ้าระวังโรค รง.506 (Reporting Criteria)

ให้รายงานผู้ป่วยตั้งแต่สงสัย (Suspected case) โดยรายงานเป็นโรคในลำดับที่ 84 ของรายการโรคในบัตรรายงาน 506 รวมทั้ง

รายงานผู้ป่วยที่ค้นพบในชุมชน

4. การสอบสวนโรค (Epidemiological Investigation)

4.1 สอบสวนเฉพาะราย (Individual Case Investigation)

เมื่อมีรายงานผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับนิยามโรค Chikungunya ให้สอบสวนโรค ยืนยันการวินิจฉัย ค้นหาแหล่งติดเชื้อ และควบคุมโรค

4.2 สอบสวนการระบาด (Outbreak Investigation)

เมื่อมีรายงานผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับนิยามโรค Chikungunya โดยเกิดโรคเป็นกลุ่ม (cluster) ให้สอบสวนโรค ยืนยันการวินิจฉัย/การระบาด สาเหตุและระบาดวิทยาของการระบาด และควบคุมโรค